

Herzien Ontwerpbesluit I 26/19 F

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering :

Onderwerp

Initiatiefvoorstel Referendumverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Gelezen het voorstel van Statenfractie van de PVV Noord-Brabant, d.d. 9 maart 2019 alsmede de Nota van Wijziging van de PVV Noord-Brabant 26/19E d.d. 26 mei 2019;

Overwegende dat het past in het streven van de Provincie Noord-Brabant om de politiek dichterbij de burgers te brengen;

Overwegende dat een volksraadpleging een middel is om de burger dichterbij de politiek te betrekken;

Overwegende dat het kunnen houden van een volksraadpleging een wettelijke grondslag vereist;

Overwegende dat de provincie Noord-Brabant geen referendumverordening kent;

besluiten vast te stellen de volgende verordening:

§ 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. kiesgerechtigden: ingezetenen van de Provincie Noord-Brabant die krachtens de Kieswet kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van leden van Provinciale Staten;
- b. raadgevend referendum: referendum op initiatief van kiesgerechtigden;
- c. raadplegend referendum: referendum op initiatief van leden van Provinciale Staten.

Artikel 2 Voorwerp van referendum

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

1. Een referendum kan worden gehouden over een ontwerp-besluit dat aan Provinciale Staten ter vaststelling wordt voorgelegd en grote maatschappelijke, economische, milieu-hygiënische, organisatorische of ruimtelijke gevolgen heeft voor de provincie Noord-Brabant of haar inwoners, dan wel voor één of meer specifieke COROP-regio's van de provincie Noord-Brabant respectievelijk haar inwoners.

2. Géén referendum kan worden gehouden over een besluit als bedoeld in het eerste lid:

- a. dat strekt tot uitvoering van verdragen of besluiten van volkenrechtelijke organisaties;
- b. dat strekt tot uitvoering van besluiten van het Rijk;
- c. dat strekt tot uitvoering van een wet of besluit voor zover die wet of dat besluit strekt tot uitvoering van verdragen of besluiten van volkenrechtelijke organisaties;
- d. waar Provinciale Staten bij het nemen van het besluit geen ruimte hebben voor het maken van keuzes van beleidsinhoudelijke aard;
- e. dat uitsluitend strekt tot intrekking van een besluit naar aanleiding van een daarover gehouden referendum;
- f. dat uitsluitend betrekking heeft op de rechtspositie van ambtsdragers of gewezen ambtsdragers als zodanig, dan wel hun nagelaten betrekkingen of rechthebbenden;
- g. dat uitsluitend betrekking heeft op de provinciale belastingen krachtens hoofdstuk XV van de Provinciewet of belastingen krachtens andere wetten dan de Provinciewet;
- h. waarover reeds een referendum is gehouden of de mogelijkheid van inspraak, al dan niet op grond van de Inspraakverordening Provincie Noord-Brabant 1995, is geboden;
- i. dat strekt tot vaststelling of wijziging van de provinciale begroting en de provinciale rekening. Uitgezonderd van deze bepaling zijn beslispunten in een ontwerpbesluit bij een P&C-document over nieuw (kaderstellend) beleid;
- j. dat betrekking heeft op de organisatie van het provinciale apparaat, en waarover de reglementair de instemming van de Ondernemingsraad vereist is;
- k. waarin Provinciale Staten beslissen op bezwaar of beroep.

Artikel 3 Doelstelling referendum

Door middel van een referendum kunnen burgers richting geven aan de besluitvorming door Provinciale Staten.

Artikel 4 Nadere regels

Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels vaststellen met betrekking tot de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan een besluit als bedoeld in de artikelen 6 en 8.

§ 2 Het raadgevend referendum

Artikel 5 Indienen van het verzoek

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

1. Iedere kiesgerechtigde kan bij Provinciale Staten een verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, dient te voldoen aan de volgende vereisten:
 - a. het verzoek wordt schriftelijk ingediend;
 - b. het verzoek wordt bij Provinciale Staten ingediend uiterlijk een week vóór ofwel een vergadering ter beeldvormende of oordeelsvormende voorbereiding van een vergadering van Provinciale Staten (een en ander conform de werkwijze uit het vigerende Reglement van Orde van Provinciale Staten) ofwel een vergadering van Provinciale Staten waarin het ontwerp-besluit dat onderwerp is van referendum is geagendeerd;
 - c. het verzoek bevat tenminste:
 - 1°. een aanduiding van het besluit van Provinciale Staten waar het verzoek op is gericht;
 - 2°. een aanduiding van de in het referendum betrokken regio's;
 - 3°. een handtekening van elke verzoeker, met een opgave van diens naam, adres, leeftijd, woonplaats.
 - d. het verzoek wordt ondersteund door tenminste driekwart procent (0,75%) van de kiesgerechtigden van de laatstgehouden verkiezing van de leden van Provinciale Staten uit de Provincie Noord-Brabant of uit de COROP-regio's waar het referendumverzoek betrekking op heeft.Voor het indienen van het verzoek stellen Gedeputeerde Staten een formulier vast.

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

Artikel 6 Beslissing op het verzoek

1. Provinciale Staten besluiten tot het houden van een raadgevend referendum indien is voldaan aan de artikelen 2 en 5.
2. Tegelijk met het besluit, bedoeld in het eerste lid, besluiten Provinciale Staten tot het aanhouden van hun besluitvorming over het ontwerp-besluit dat voorwerp is van het referendum.
3. Provinciale Staten besluiten op het verzoek tot het houden van een raadgevend referendum:
 - e. indien het een ontwerp-besluit betreft dat was geagendeerd voor een beeldvormende of oordeelsvormende vergadering: in de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten;
 - f. indien het betreft een ontwerp-besluit dat is geagendeerd voor de vergadering van Provinciale Staten: in de vergadering van Provinciale Staten waarop het onderwerp dat voorwerp is van het referendum staat geagendeerd.
4. Provinciale Staten kunnen de beslissing, bedoeld in het eerste lid, eenmaal verdagen tot de eerstvolgende vergadering.
5. Het besluit, bedoeld in het eerste lid, wordt binnen zeven dagen na de vergadering van Provinciale Staten bekend gemaakt door plaatsing in het Provinciaal blad.

§ 3 Het raadplegend referendum

Artikel 7 Indienen van het verzoek

1. Ieder lid van Provinciale Staten kan bij Provinciale Staten een verzoek tot het houden van een raadplegend referendum indienen.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, dient te voldoen aan de volgende vereisten:
 - a. het verzoek wordt schriftelijk ingediend;
 - b. het verzoek wordt bij Provinciale Staten ingediend uiterlijk een week vóór ofwel een vergadering ter beeldvormende of oordeelsvormende voorbereiding van een vergadering van Provinciale Staten (een en ander conform de werkwijze uit het vigerende Reglement van Orde van Provinciale Staten) ofwel een vergadering van Provinciale Staten waarin het ontwerp-besluit dat onderwerp is van referendum staat geagendeerd;
 - c. het verzoek bevat tenminste:
 - 1°. een aanduiding van het besluit van Provinciale Staten waar het verzoek op is gericht;
 - 2°. een aanduiding van de in het referendum betrokken regio's;
 - 3°. een handtekening van elke verzoeker;
 - d. het verzoek wordt ondersteund door tenminste een vijfde van het aantal leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant.

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

Artikel 8 Beslissing op het verzoek

1. Provinciale Staten besluiten tot het houden van een raadplegend referendum indien voldaan is aan de artikelen 2 en 7.
2. Tegelijk met het besluit, bedoeld in het eerste lid, besluiten Provinciale Staten tot het aanhouden van hun besluitvorming over het voorwerp van referendum.
3. Provinciale Staten besluiten tot het houden van een raadplegend referendum in de vergadering van Provinciale Staten waarop het voorwerp van referendum staat geagendeerd.
4. Provinciale Staten kunnen het besluit, bedoeld in het eerste lid, eenmaal verdagen tot de eerstvolgende vergadering.
5. Het besluit, bedoeld in het eerste lid, wordt binnen zeven dagen na de vergadering van Provinciale Staten bekend gemaakt door plaatsing in het Provinciaal blad.

§ 4 De procedure van het referendum

Artikel 9 Vaststellen datum referendum

1. Gedeputeerde Staten stellen uiterlijk acht weken na het besluit om een referendum te houden de dag dan wel de periode vast waarop het referendum wordt gehouden, met dien verstande dat het referendum niet later plaatsvindt dan uiterlijk zes maanden na de dag waarop Provinciale Staten besloten hebben tot het houden van een referendum.
2. Er kunnen meerdere referenda op dezelfde dag dan wel in dezelfde periode worden gehouden.

3. Gedeputeerde Staten stellen indien mogelijk de datum voor het houden van het referendum zodanig vast dat deze gelijktijdig plaatsvindt met verkiezingen voor de gemeenteraad, Provinciale Staten, de Tweede Kamer der Staten-Generaal of het Europees Parlement.

4. Gedeputeerde Staten mogen de termijn van zes maanden, genoemd in het eerste lid, overschrijden indien binnen twee maanden na afloop van die termijn algemene verkiezingen worden gehouden en het referendum hiermee kan worden gecombineerd.

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

Artikel 10 Vraagstelling

1. Provinciale Staten stellen de vraagstelling en antwoordcategorieën vast.

2. Provinciale Staten dragen bij het formuleren van de vraagstelling, bedoeld in het eerste lid, zorg dat de strekking daarvan overeenkomt met de vraagstelling die is opgenomen in het verzoek om een referendum.

Artikel 11 Uitvoering

1. Gedeputeerde Staten zijn belast met de organisatie en uitvoering van het referendum.

2. Gedeputeerde Staten zijn tevens belast met het zorgdragen voor een neutrale informatievoorziening.

Artikel 12 De stemming

1. Kiesgerechtigd voor het referendum zijn degenen die op de dag van het referendum, dan wel de eerste dag van de periode waarin het referendum wordt gehouden, volgens de Kieswet kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van Provinciale Staten.

2. Tenminste tien dagen voor de dag van het referendum, dan wel voor de eerste dag van de periode waarin het referendum wordt gehouden, ontvangt elke kiesgerechtigde van Gedeputeerde Staten een stempas of stembiljet.

3. Op de stempas of het stembiljet wordt een volgnummer vermeld.

4. Gedeputeerde Staten stellen vast op welke wijze er wordt gestemd.

5. De wijze van stemmen wordt zo gekozen dat gewaarborgd is

a. dat iedere kiesgerechtigde in de gelegenheid is zijn stem uit te brengen;

b. dat bij het uitbrengen van de stem de identiteit van de kiesgerechtigde kan worden vastgesteld.

6. De bepalingen van de Kieswet zijn van overeenkomstige toepassing voor zover hiervan niet bij deze verordening wordt afgeweken.

Artikel 13 De geldigheid van de uitslag

1. Gedeputeerde Staten delen Provinciale Staten zo spoedig mogelijk de uitslag van de stemming mee.

2. Provinciale Staten stellen de uitslag van het referendum binnen één week na stemming vast.

3. Van een geldige uitslag is sprake indien minimaal 25% van de voor stemming opgeroepen kiesgerechtigden zijn of haar stem heeft uitgebracht.

4. De uitslag, bedoeld in het tweede lid, wordt binnen zeven dagen na de vergadering van Provinciale Staten bekend gemaakt door plaatsing in het Provinciaal Blad.

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

Artikel 14 De besluitvorming naar aanleiding van de uitslag Provinciale Staten besluiten uiterlijk binnen zes weken na de dag van het referendum over het voornemen tot besluit of project in de ontwerpfase dat onderwerp was van het referendum.

§ 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 15 Strafbepaling

De strafbepalingen zoals opgenomen in de Kieswet zijn van toepassing.

Artikel 16 Evaluatie

1. Binnen zes maanden na de dag van het eerst gehouden referendum op basis van deze verordening dan wel na afloop van de periode waarin dit eerste referendum is gehouden, houden Provinciale Staten een evaluatie van dit referendum.

2. Vier jaar na inwerkingtreding van deze verordening wordt de werking van deze verordening geëvalueerd.

Artikel 17 Overgangsbepaling

1. Op besluiten als omschreven in artikel 2 die naar het oordeel van Provinciale Staten hun grondslag vinden in een beslissing die is genomen vóór de inwerkingtreding, is deze verordening niet van toepassing.

2. Voor onderwerpen waar bestaande afspraken met andere partijen lopen geldt een overgangstermijn, waarmee deze zijn uitgezonderd van de mogelijkheid tot het houden van een referendum.

Artikel 18 Hardheidsclausule

Voor zeer uitzonderlijke en spoedeisende zaken (zoals in het kader van acute veiligheidsrisico's, na een calamiteit) kan PS expliciet besluiten om een besluit bij uitzondering niet-referendabel te maken.

Artikel 19 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 20 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Referendumverordening Noord-Brabant.

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. mr. K.A.E. ten Cate

Auteur: drs. P van der Kammen

TOELICHTING

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

§ 1 Algemene bepalingen

Artikel 2 Voorwerp van referendum

Het voorwerp van referendum is afgebakend tot alles wat ter besluitvorming aan Provinciale Staten wordt voorgelegd. Het is niet beperkt tot het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften of andere besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht maar kan alle plannen, kadervoorstellen, beleidsvisies etc. betreffen waarvoor Provinciale Staten om besluitvorming wordt gevraagd. Het dient te gaan om onderwerpen die grote maatschappelijke, economische, milieu-hygiënische, organisatorische of ruimtelijke gevolgen hebben voor de provincie Noord-Brabant of haar inwoners, dan wel voor één of meer specifieke regio's van de provincie Noord-Brabant respectievelijk haar inwoners. De provinciale referendumverordening is nadrukkelijk niet bedoeld als instrument om een referendum over een gemeentelijke herindeling te organiseren. Om in die gevallen te voorzien in een referendummogelijkheid is een gemeentelijk referendum een geschikter instrument.

Artikel 4 Nadere regels

Nadat Provinciale Staten hebben vastgesteld dat het verzoek om een referendum aan alle gestelde vereisten voldoet, is het aan Gedeputeerde Staten om een datum voor een referendum en de wijze waarop het referendum wordt gehouden, vast te stellen. Verder zijn Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de uitvoering van het referendum. Voor deze bevoegdheden wordt aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid tot het stellen van nadere regels toegeedeeld.

§ 2 Het raadgevend referendum

Artikel 5 Indienen van het verzoek

Zodra een onderwerp in de procedurevergadering wordt geagendeerd met het oog op een oordeel over de wijze van behandeling van PS, is het mogelijk een referendum te verzoeken. Het besluit om een referendum te houden wordt vervolgens in de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten gehouden nadat de geldigheid van het verzoek is vastgesteld, met dien verstande dat met een termijn van beschikbaarstelling van de stukken voor een vergadering van Provinciale Staten van tenminste 10 dagen rekening dient te worden gehouden.

Artikel 6 Beslissing op het verzoek

Het besluit tot het houden van een referendum is een gebonden besluit, dat wil zeggen dat Provinciale Staten een verzoek niet kunnen weigeren indien is voldaan aan alle in deze verordening gestelde vereisten.

Als een verzoek om een referendum is gedaan, wordt de oordeelsvorming en besluitvorming over het onderwerp waarvoor referendum is gevraagd aangehouden tot na het referendum. Provinciale Staten dienen zo snel mogelijk

te beslissen op het verzoek opdat vervolgens Gedeputeerde Staten zo snel mogelijk een datum kunnen vaststellen.

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519

§ 3 Het raadplegend referendum

Artikel 8 Beslissing op het verzoek

Het besluit tot het houden van een referendum is een gebonden besluit, dat wil zeggen dat Provinciale Staten een verzoek niet kunnen weigeren indien is voldaan aan alle in de verordening gestelde vereisten.

Als een verzoek tot het houden van een referendum is gedaan, wordt de besluitvorming over het onderwerp waarvoor referendum is gevraagd aangehouden tot na het referendum. Provinciale Staten dienen zo snel mogelijk te beslissen op het verzoek opdat vervolgens Gedeputeerde Staten zo snel mogelijk een datum kunnen vaststellen.

§ 4 De procedure van het referendum

Artikel 9 Vaststellen datum referendum

De termijnen in dit artikel zijn bepaald door uitvoerbaarheid in de praktijk.

Omdat gemeenten niet verplicht zijn om mee te werken, is het houden van een referendum op een klassieke wijze door middel van gemeentelijke stembureau's niet altijd haalbaar. Gedeputeerde Staten onderzoeken bij ieder concreet besluit tot het houden van een referendum of er medewerking is, op welke termijn en welke andere manieren kunnen worden gehanteerd voor het referendum.

Hiervoor hebben Gedeputeerde Staten een termijn van maximaal acht weken.

Vanwege de nodige organisatie aan een referendum is de termijn waarop een referendum kan worden georganiseerd gesteld op vier maanden na de besluitvorming door Gedeputeerde Staten, zijnde maximaal zes maanden na de besluitvorming van Provinciale Staten.

Vanzelfsprekend kan van de termijnen (onderbouwd) worden afgeweken, binnen de genoemde grenzen, om aan te sluiten bij andere verkiezingen.

Artikel 10 Vraagstelling

De voorkeur gaat uit naar een vraagstelling voor of tegen een voorgesteld besluit of beleidsplan. Wettelijk is deze beperking nergens vastgelegd. Daarom kan ook een meerkeuzevraag aan de burger worden voorgelegd waarbij de burger kan kiezen tussen verschillende plannen of verschillende uitvoeringen van een plan.

Artikel 12 De stemming

De groep van kiesgerechtigden die mogen stemmen in het kader van het referendum, wordt anders bepaald dan de kiesgerechtigden die bevoegd zijn het verzoek in te dienen of te ondersteunen. Immers wordt voor het verzoek uitgegaan van de laatste Statenverkiezingen en voor het referendum uitgegaan van kiesgerechtigdheid op de datum van of in de periode van het referendum.

Dit artikel bevat verder de waarborgen voor het houden van een referendum.

Artikel 13 De geldigheid van de uitslag

Uitslag van de stemming is gebaseerd op de telling van het aantal stemmen.
Vervolgens stellen Provinciale Staten vast wat de uitslag is van het referendum evenals de opkomst.

§ 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 17 Overgangsbepaling

Het belang van de overgangsbepaling is er in gelegen dat onderwerpen die nu de op agenda van Provinciale Staten worden geplaatst maar zijn voorbereid voordat deze verordening in werking is getreden, niet meer vatbaar zijn voor een referendum.

Ook is in een overgangstermijn voor lopende contracten en afspraken voorzien.

Artikel 18 Hardheidsclausule

In het geval zich zeer uitzonderlijke en spoedeisende zaken voordoen die op korte termijn om maatregelen vragen (ingeval de veiligheid in het geding is, bij calamiteiten), kan PS expliciet besluiten om een besluit bij uitzondering niet-referendabel te maken. Op deze hardheidsclausule kan geen beroep worden gedaan indien onderwerpen van politiek debat zonder noodzaak een dergelijke kwalificatie toebedeeld krijgen.

Statenfractie PVV Noord-Brabant,
drs. P. van der Kammen

Datum

26 mei 2019

Documentnummer

4532519